

KDO SPÍ VE SPÍŽI

Kristina
Nesvedová

ilustrovala
A. F. Holasová

HOST

Vychází s finanční podporou
Ministerstva kultury ČR

© Kristina Nesvedová, 2023

Illustrations and lettering © Aneta F. Holasová, 2023

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2023

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1708-4 (PDF)

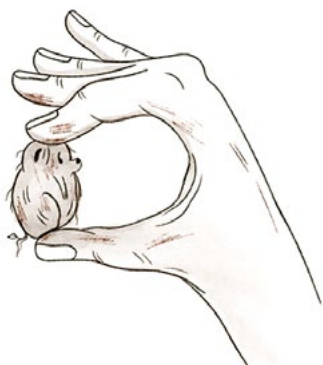
ISBN 978-80-275-1709-1 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1710-7 (MobiPocket)

Mým báječným klukům

1

HALÓ, VSTÁVEJTE

„Hele, tahle vypadá jako nějaký zvířátko!“ řekl Matouš. Bramboru držel v dlani.

„No jo, úplně jako malej pejsek, co spí,“ vykřikl Štěpán a rukama špinavýma od hlíny se po ní natáhl.

„Třeba se v noci probudí a vlezte ti do postele,“ zasmál se táta. „Tak pojď, dáme ji do košíku.“

Košík už byl vrchovatě plný. Brambory vypadaly trochu zvláště, ne jako z obchodu. Některé hrozně přerostly a jiné zůstaly docela maličké, protože je táta nasázel moc blízko u sebe. Měly různé legrační tvary, ale ta, kterou vykopal Matouš, byla ze všech nejpodivnější.

Teď trůnila na hromadě v košíku a převalovala se sem a tam, jak ho oba kluci společně vláčeli do chalupy.

„Kluci, dejte ty brambory do špajzu,“ zavolal za nimi táta, „zítra je vezmem domů.“

Po večeri zahnal táta kluky do postele, dlouho si četli, pak se ještě chvíli převalovali, kluci se trochu kopali, a nakonec všichni tři usnuli. V pokoji svítila jen malá lampička, aby se nikdo nebál, až půjde v noci na

záchod, a venku za oknem bylo ticho, chladný podzimní vzduch a tma.

Tma se válela i na schodech do přízemí a mírně se rozestupovala až dole na chodbě, kam skrze matné sklo ve dveřích pronikalo měsíční světlo ze zahrady. Hned vedle schodů do patra byla spíž. Kluci jako obvykle nedovřeli dveře, a tak se do ní dalo tenkou škvírou nahlédnout. Spíž nebyla velká, zato měla vysoký strop. Levou stěnu i tu naproti dveřím pokrývaly odshora až dolů dřevěné police. Vpravo bylo úzké okénko, kterým dovnitř svítil měsíc. Zásob tu měli poskrovnu. Na jedné polici ležel pytlík kolínek, ze šera vystupovaly dva bílé balíčky rýže s tmavomodrým nápisem *BASMATI*. Naproti oknu stála na policích plastová lahev s kečupem a pod ní pár marmelád. Dolní poličku obývala jediná sklenice kyselých okurek, pod ní byly zastrkané prázdné krabice od banánů a uprostřed spíže stál na zemi košík, který tam před večerí kluci přinesli.

Brambůrek se ve spánku převálil z boku na bok, snažil se co nejlépe uvelebit, ale něco ho pořád tlačilo. Ještě chvíli se vrtěl a pak se probudil. Když otevřel oči, přímo nad sebou uviděl mohutné proutěné ucho, které se klenulo z jedné strany košíku na druhou jako most. Překvapeně se posadil. Všechno kolem bylo tak velké! Nad ním se rýsovaly hrany ohromných polic. Zvedaly se tak vysoko, že se mu z toho zatočila hlava. Na nich se z přítmí vynořovaly podivné tvary, jen kousek od něj se leskla veliká skleněná nádoba plná něčeho zeleného a krabátého. Brambůrek se otrásl odporem. Kde to jsem? pomyslel si zmateně. Sklopil oči a zjistil, že leží na hromadě brambor. No jistě, ještě před pár hodinami si společně hověli v zemi. Pohledem bloudil po hnědých slupkách a vtom údivem málem vykřikl. Když se podíval přímo pod

sebe, zjistil, že má krátké nožičky. Vypadaly skoro jako krysí pařátky, ale byly okrově hnědé a hladké, zakončené maličkými černými drápkami. Vyskočil na všechny čtyři a začal se ohromeně prohlížet a ohmatávat. Měl tenký ocásek, skoro jako myš, ale kratší, baculaté břicho a malá hebká ouška. Jeho bramborová slupka se proměnila v teplou kůži. Brambůrek se ještě chvíli točil dokolečka, šermoval si tlapkami před očima a zkoušel stříhat ušima. Potom začal štouchat do ostatních brambor.

„Haló?“ špitl nespěle. „Jste taky vzhůru?“

Ale nikdo se neozval.

Brambůrek přelézal z jedné brambory na druhou, třásl jimi a říkal: „Haló, vstávejte.“

Jenže pokaždé nahmatal jen studenou špinavou slupku. Začalo ho přemáhat zoufalství. Běhal sem tam a pláč měl na krajíčku. Nakonec z plných plic zakřičel: „Vzbudte se! Nespěte už!“

Ale v košíku se nic nepohnulo. Byly to jen brambory.

Brambůrek se ztrápeně stočil do klubíčka na vrcholu hromady. Říkal si, že když znovu usne, třeba se zase promění zpátky. Než zavřel oči, naposledy smutně zašeptal:

„Probudte se, jsem tady sám...“

2

TAK TOHLE JE SPIŽKA

„Co tady hulákáš jak na lesy? Vždyť tě uslyší,“ ozvalo se najednou odněkud zespoda.

Brambůrek zvedl hlavu a nastražil ouška. Rozhlédl se kolem sebe, ale nikoho neviděl.

„Tak jsi tam? Tos z toho řvaní oněměl nebo co?“ zavolal znovu ten hlas.

Brambůrek vstal a pomalu po bramborách doklopýtal až na okraj košíku. Když se vyklonil, na podlaze uviděl podivnou bytůstku. Zůstal na ni zírat a nevěděl, co říct.

„Ahoj,“ pozdravila ho.

„Ahoj,“ odpověděl nesměle Brambůrek.

„Jak se jmenuješ?“

Brambůrek se zamyslel.

„Brambůrek,“ pronesl nejistě.

„Aha, já jsem Jablenka. Probudil ses v košíku?“

Brambůrek přikývl.

„Tak pojď dolů, nebo tě tam ráno najdou,“ prohlásila rozhodně Jablenka.

Brambůrek se rozpačitě ohlédl na tmavé kopečky brambor za sebou a pak se otočil zpátky k Jablence.

„Jak to, že jsem se probudil jenom já?“ zeptal se.

„Já nevím, všichni se neprobudí,“ pokrčila rameny Jablenka. „Tak už slez, přece tam nebudeš celou noc.“

Brambůrek si nerozhodně změřil vzdálenost, která dělila okraj košíku od podlahy. Košík mu připadal hrozně vysoký.

„Nebuď srab,“ zamračila se Jablenka a dala si buclaté ručky v bok.

Brambůrka se dotklo, že ho má za sraba holka, a tak se odhodlaně otočil a pozadu začal slézat po stěně košíku. Napřed to vypadalo slibně. Zjistil totiž, že se svými novými drápky může zachytit mezi proutí, a tak obezřetně střídal nožky a pomalu se sunul dolů. Ovšem když už měl pocit, že má vyhráno, spodní nožka mu podjela, drápky ho neudržely a on se nemotorně svalil na zem. Vyhekl, ale honem se snažil vydrápat na všechny čtyři. Jablenka to celé sledovala s pobaveným a zároveň trochu netrpělivým výrazem.

Brambůrek se oklepal a posadil se na zadní. Konečně si ji mohl pořádně prohlédnout. Na rozdíl od Brambůrkovy okrově hnědé kůže byla ta její teple žlutá s drobnými hnědými pihami. Pihatý měla i kulatý obličej a malý, lehce zdvižený nosík. Kolem hlavy jí poskakovaly dva hnědé culíky, ze kterých se uvolnilo pár vlásků. Barvy na jejích světle modrých kostkovaných šatech už trochu vybledly a kapsy měly odřené lemy, ale Jablenka to zjevně vůbec nevadilo. Dívala se na Brambůrka velkýma hnědýma očima a hlavu přitom trochu nakláněla na stranu.

„Tak jdeme,“ prohlásila, než stihl sklouznout pohledem až k okopaným tmavým polobotkám. Pak se otočila a svižným krokem vyrazila do rohu spíže. Brambůrek tam chvilku nerozhodně stál, ale když viděl, že Jablenka mizí pod jednou ze spodních polic, rozběhl se za ní.

V rohu se napřed zmateně zarazil. Jablenka byla pryč. Ale potom si ve stínu nejspodnější police, jen kousíček nad zemí, všiml jakési díry. Otvor byl poměrně velký a dokonale kulatý, překrytý měděnou mřížkou. Brambůrek opatrně začenicchal, z díry jako by táhl jiný vzduch. Takový teplejší a voňavější. Připomínal mu něco známého, něco...

„Co tam stojíš jako uvařenej?“ houkla na něj Jablenka, která se na jednu objevila v otvoru a rukou odtahovala mřížku stranou, aby mohl prolézt dovnitř. Brambůrek sebou vyděšeně trhl, ale pak honem vyrazil k díře. Při pohledu zblízka zjistil, že na mřížce chybí všechny šroubky kromě vrchního, který někdo lehce povolil. Jablenka mu mřížku přidržela, a když se vysoukal do otvoru, zase ji pustila, aby se vrátila na místo. Brambůrek se ocitl v jakémsi krátkém temném průchodu. Jablenka se prosmýkla kolem něj a vedla ho směrem ke slabému mihotavému světlu vepředu.

Po pár krocích se zastavili v ústí tunelu na druhé straně zdi. Brambůrek údivem zatajil dech. Před ním se otevíral široký prostor plný nej-různějších chaloupek, domků a domečků. Některá obydlí byla poměrně velká, jiná úplně skromná. Většina z nich stála na zemi, ale některá byla přilepená na stěně jako vlaštovčí hnízda a další dokonce visela ze stropu, který ve velkých tmavých stupních ubíhal šikmo nahoru. Brambůrek pochopil, že strop tvoří spodní strana lidských schodů do patra. Horní domečky propojoval důmyslný systém křivolakých schůdků

a provazových mostků a do spodní části vesnice z nich splývaly dlouhé provazové žebříky.

Brambůrek opatrně vykročil na úzkou cestičku, která začínala hned pod ústím průchodu. Vedla podél stěny dolů, pod úroveň podlahy spíže, potom se stáčela a končila jen kousek od první chaloupky. Na konci cestičky stála široká mísa z pálené hlíny zalitá skoro až po okraj voskem, z něhož trčel tlustý knot hořící klidným plamenem. Byla to vlastně svíčka. Brambůrkovi připadala pořádně veliká, hladká hnědočervená nádoba s vystouplým okrajem mu sahala skoro do pasu a sotva by ji dokázal obejmout. Přesto by to na osvětlení celého prostoru zdaleka nestačilo. Podobných svíček tu hořelo několik tuctů a zlatavým světlem ozařovaly uličky dole na zemi i domečky pod stropem a na stěnách.

Brambůrek kroutil hlavičkou sem a tam a nevěděl, na co se dívat dřív. Většina domků byla postavená ze dřeva, střechy pokrývaly kousky kůry, pečlivě přitesané do podoby došků. Některé ovšem připomínaly spíš kopečky hlíny s malými kulatými dveřmi a další si Brambůrek na první pohled spletl s hromádkou roští. V tmavých koutech, kam světlo svíček už téměř nedosáhlo, se válely závěje suchého listí.

„Tak tohle je Spížka,“ prohlásila Jablenka slavnostně. „Tady všichni bydlíme.“

„Teda, to je...“ vydechl užasle Brambůrek.

„...paráda, co? Děda Cibulka říkal, že dřív bydlelo v domě víc lidí, měli velkou spíž, od okna až sem pod schody. Jenže pak děti vyrostly a odstěhovaly se, nakonec už tady bydlela jen stará paní s pánem. Nechtělo se jim ohýbat pod schodama, tak tady prostě nechali postavit zeď. Ještě si pochvalovali, že mají místo na další police. Tuhle díru,“ mávla Jablenka rukou k průchodu za jejich zády, „tady nechali kvůli větrání.“

„A viděla jsi je někdy?“ zeptal se Brambůrek.

„Koho?“

„No tu starou paní s pánem.“

„Ne, pán pak umřel a paní tady nakonec nemohla bydlet sama. Nevím, kde je teď. Ale to už je strašně dávno, kdoví kolik let předtím, než jsem se probudila.“

„TADY VŠICHNI BYDLÍME.“

„Takže teď v domě nikdo nebydlí?“

„No to ne, ale bacha si musíš dávat tak jako tak, protože oni tady sice nebydlí, ale stejně tu bývají docela často. Prostě zničehonic přijedou, jsou tu dva dny a pak zase odjedou. Občas tady zůstanou třeba i týden! To je pak ve vesnici úplný pozdvižení, nic se nesmí dělat, nikam se nesmí chodit a všichni jsou děsně nervózní...“

„Proč?“

„No přece aby lidi někoho z nás nezahlídl! Hele, tohle si fakt zapamatuj. Nikdy si tě nesmí všimnout, jasný?“

„Proč?“ zopakoval Brambůrek a Jablenka protočila panenky.

„Co by asi udělali, kdyby zjistili, že jim po chodbě běhá brambora? Čapli by tě a spořádali na posezení. Jsou obrovský, zlý a dupou jako stádo slonů. Kdyby tě někdy uviděli, převrátí by to tu vzhůru nohama a nepřestali by, dokud by nás všechny nevyšťourali a nenaházeli do hrnce. Lidi jsou prostě nejhorší!“

„Jak to víš?“

„Máma to říkala. A vůbec, to ví přece každé,“ odsekla Jablenka.

Brambůrek vyděšeně polkl, ale pak ho zaujalo něco jiného.

„Ty máš mámu?“ zeptal se.

„No jo, a taky tátu, dva bráchy a tři ségry. My jsme se probudili celá rodina. Taky strejda Angold a teta Reneta. Doma je to peklo, není tam k hnutí a všichni se pořád překřikují. Někdy mám pocit, že mi z toho praskne hlava.“

„Aha,“ vysoukal ze sebe Brambůrek a pomyslel na nehybné brambory v košíku.

„Tak pojď,“ řekla Jablenka netrpělivě, „jdeme na rybenky.“

Pak se otočila a rozběhla se po cestě k prvním domům. Brambůrek sice netušil, co jsou rybenky a kam se na ně chodí, ale už pochopil, že Jablenka na nikoho nečeká, a tak honem vyrazil za ní.

3

TAKHLE JE TO U NÁS V JEDNOM KUSE

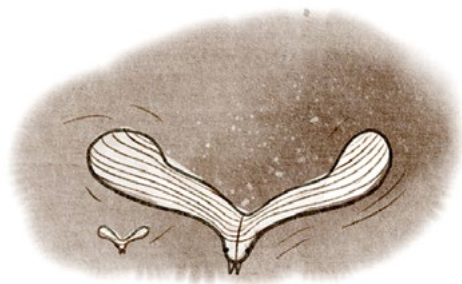
„Naše chalupa je tamhle.“ Jablenka se zastavila a ukázala na poměrně velký domek skoro uprostřed vesnice. Byl postavený ze světlých prkýnek, která se na různých místech zvlhla vlhkem, jednotlivé vrstvy dřeva se rozlepily od sebe, takže připomínaly plátky listového těsta. Od vrátek vedl ke vchodu krátký chodníček lemovaný záhony s nějakými oranžovými houbami. Nad střechou zrovna přelétalo hejno zvláštních světle zelených ptáků s protáhlými žilkovanými křídly.

„Co to je?“ zeptal se Brambůrek.

„Javoříčky. Houfujou se před odletem, na jaře se zase vrátí. Tak jdeš už?“

Brambůrek se chystal na další zběsilý úprk, ale Jablenka se jen usmála, pohodila hlavou a pomalu se vydala mezi domky. Cupital za ní a úplně oněmělý se rozhlížel kolem sebe.

První chaloupka, kterou minuli, byla postavená z klacíků pečlivě omítnutých uhlazeným jílem, šikmou střechu měla pokrytou slámou. Sousední domek zase vypadal, jako by byl celý upletený ze suché trávy.

Brambůrek se zrovna zastavil a zvědavě nahlížel přes plot trávového domečku, když vtom se naproti přes ulici otevřely dveře obydlí, které až do té chvíle považoval za hromádku ořechového listí. Ven se vyšouralo několik podivuhodných tvorů, seřadili se do jakéhosi volného dvojstupu a se suchým chrastěním se sunuli přes cestu. „Promiňte, procházíme,“ mumlali, „s dovolením, jenom na chvilenu...“ Brambůrkovi sahali sotva nad kolena, pomalu se kolébali na čtyřech nohách a jejich světle hnědé krunýře se pohupovaly do rytmu. Otáčeli za ním malé vrásčité hlavy na dlouhém krku, ale nevypadali nijak překvapeně.

Když konečně prošli, chtěl se Brambůrek šeptem zeptat, kdo to byl. Jablenka ho ovšem předběhla a bez okolků na celou ulici prohlásila:

„To byli Vlašákovi. Představ si, že pan Vlašák pamatuje, jak se tamhle ta zeď stavěla. Ten už oslavil aspoň stoprvní probuzeniny.“

Brambůrek se za nimi ohlédl. Zvolna se šinuli uličkou a jeho už si vůbec nevšimli.

Vzápětí musel znovu přidat do kroku, protože Jablenka mezitím opět svižně vyrazila kupředu. Ve všech okolních chaloupkách se svítilo, ale nikoho dalšího už nepotkali. Bylo těsně po obědě a obyvatelé vesnice si zřejmě užívali chvilku klidu, než se vrátí ke svým každodenním povinnostem. Jablenka zahrnula za roh menšího domku, jehož střechu pokrývaly nepravidelné břidlicové tašky, minula zvláštní chaloupku s hliněnou omítkou a zastavila se u vrátek v nízkém plaňkovém plotě.

„Tak pojď, vezmem si doma pruty,“ řekla a strčila do vrátek. Pak se vydala po cestičce ke dveřím a Brambůrek cupital za ní jako pejsek.

Okna Jablenčina domu zářila teplým světlem a už z cestičky bylo vidět, že to uvnitř žije. Za zataženými závěsy proletěl kulatý stín, vzápětí se za ním prohnal kdosi s rukama nad hlavou, pak někdo vypískl a koule svištěla zase zpátky. Brambůrek hleděl do oken tak toužebně, že na schodech přede dveřmi zakopl a málem do Jablenky narazil. Když Jablenka dveře otevřela, ovanulo ho horko a jakási lákavá vůně, kterou neznal.

Uvnitř panoval nepopsatelný zmatek, Brambůrek sice slušně pozdravil, ale jeho hlas zanikl ve všeobecném povyku. Zaraženě zůstal stát u dveří, zatímco Jablenka bezstarostně pokračovala dovnitř. Většinu přízemí zabírala jedna místnost, útulná kuchyně s velkým stolem, kolem kterého stálo těsně vedle sebe osm židlí. Všude byla spousta věcí, pod stropem se sušilo prádlo, na stole stál talíř s nakrájenou bábovkou, okolo něj ležely pomalované papíry a přes opěradla dvou židlí visely utěrky. Na plotně bublaly čtyři hrnce, kolem kterých se točila Jablenčina maminka, utírala si orosené čelo a oháněla se velikou dřevěnou vařečkou.

Jablenka proběhla kuchyní a zmizela na schodech do patra, zatímco Brambůrek zůstal jako přimražený u dveří a neodvážil se ani hnout. Jablenčini bráškové si po místnosti přehazovali barevný plstěný míč a střídavě křičeli: „Přihraj, přihraj!“ Jablenčiny starší sestry seděly v křesílkách u stolku pod oknem a hádaly se, protože jedna cvičila na tahací

harmoniku a druhá si chtěla číst. Jejich nejmladší sestřička Primulka seděla pod stolem a usedavě plakala.

Brambůrek se jen tak tak vyhnul letícímu míči, když vtom uviděl Jablenku, jak se vrací se dvěma rybářskými pruty a velkou taškou přes rameno. Cestou kolem stolu se volnou rukou natáhla po pořádném kusu bábovky. Její maminka se zrovna shýbla, aby vzala plačící Primulku do náruče, a když se narovнала, uviděla Jablenku, která si to s plnou pusou metelila pryč.

„Výborně, tady jsi,“ povídá s Primulkou v jedné a vařečkou ve druhé ruce. „Zase jsi hned po jídle někam zmizela. Škvařím sádlo, potřebuju pomoc plnit sádelňáky.“

„Ale mami, nemůže Lordeta?“ zaprotetovala Jablenka. „Chtěli jsme jít s Brambůrkem na rybenky, on je ve Spížce novejš,“ pohodila hlavou směrem ke dveřím.

Brambůrek tam vyjeveně stál, ani nedutal. Jablenčina maminka se na něj letmo podívala a hned se zas obrátila k Jablence.

„No dobře,“ povolila, „ale na večeri ať jsi doma. A ty tam nestůj jako cizí a pojď si vzít bábovku,“ zabručela na Brambůrka, který napřed chvíli nejistě přešlapoval, ale pak zamířil k talíři na stole. Váhavě si vzal jeden kousek. V tu chvíli mu těsně kolem hlavy proletěl míč a srazil jeden z mnoha pucláků vyskládaných na lavici. Křach! Sádelňák se s řinkotem roztříštil o zem.

„A dost!“ rozčílila se Jablenčina maminka. „Dejte sem ten balon!“ Odhodila vařečku a popadla malého Jonatána za ruku. „Kdo má tohle pořád snášet!“ bouřila. „Okamžitě tady přestaňte pobíhat, nebo půjďte vykydat chlívěk svinkám!“

Jonatán začal kňourat, Primulka se znovu rozplakala a Florina spustila další divokou melodii, takže už nikdo neslyšel vůbec nic. Jablenka mrkla na Brambůrka a postrčila ho ke dveřím. Ten rychle popadl ještě jeden kousek bábovky, naposledy se otočil na ten blázinec a vyklouzl ven do tmy.

Venku oba zhluboka vydechli. Brambůrek chtěl něco říct, ale Jablenka se otočila zpátky k zářícím oknům a povídá:

„No a takhle je to u nás v jednom kuse.“

„Mně to přijde hezký,“ namítl Brambůrek.

„Ale jo,“ odfrkla Jablenka, „akorát pak člověk občas potřebuje být sám. Znáš to tady jako svoje boty, když budeš chtít, všecko ti ukážu. Provedu tě od sklepa až po půdu.“

Brambůrek potěšeně přikývl. „A co ty rybenky?“ zeptal se. „Kam na ně chodíš?“

„Na záchod, tam je jich nejvíc. Jenom musíme dát pozor na lidi, někdy se v noci probudí a chce se jim čůrat. Jednou mě ten menší kluk málem nachytl přímo na míse. Ještě že u toho napůl spal, takže si ani nerozsvítil,“ zasmála se a vydala se úzkou uličkou směrem ke vzdálenějšímu konci vesnice.

Brambůrek se dvakrát nerozmýšlel a pustil se za ní.

TO JE MACEK!

Tenhle tunel byl mnohem užší a delší než průchod ze spíže, navíc v něm panovala naprostá tma. Jablenka ale z tašky vytáhla malou lucernu, zvedla si ji před obličej a zaťukala na sklo. Lucernička krátce zablikala a pak zase zhasla. „Tak dělej, vstávej,“ bručela Jablenka. Znovu do ní netrpělivě zabubnovala ukazováčkem. Uvnitř se cosi zavrtělo a vzápětí se lampička rozzářila jemným zelenkavým světlem. Brambůrek se k ní zvědavě naklonil. Za sklem na něj mžoural malý hnědý brouk.

„Světluška,“ vysvětlila Jablenka, „jenže tahle už je stará, pořád by jen spala.“

Jablenka s lucerničkou vysoko nad hlavou vyrazila kupředu. Tunel se nořil do dřevěné stěny, která podpírala lidské schody a uzavírala zadní část Spížky, vedl podél jakési tlusté roury pod podlahou chodby a končil krátkými strmými schůdky vzhůru a tmavou zdí. Když k ní došli, Jablenka postavila lucernu na zem a řekla:

„Tady to chytň, odsunem ji stranou.“

Při bližším pohledu se ukázalo, že stěna je ve skutečnosti jen tenká destička, na které jsou uprostřed upevněné dva úchyty. Brambůrek s Jablenkou dlaždičku povystrčili, pak ji odsunuli na stranu a opřeli o stěnu. Vynořili se hned vedle místa, kde odpadová roura záchodu

mizela ve zdi. To je teda něco, pomyslel si Brambůrek, kdyby tak lidi věděli, že se jim tu promenádujeme přímo pod nosem. Naštěstí ale stačí, aby na zpáteční cestě zastrčili dlaždičku na místo, a nikdo nic nepozná. Jablenka odložila světlo na zem vedle ruliček toaletního papíru:

„Pojď, pomoz mi. Když dáme dvě vedle sebe a na ně postavíme třetí, vylezem nahoru jako nic.“

Brambůrek hned ochotně přiskočil, oba se opřeli do jedné role, přisunuli ji ke druhé a potom na ně společnými silami vyvalili další, takže vznikly dva vysoké stupně. První po nich vyšplhala Jablenka. Svižně se vyhoupla na první ruličku, potom od Brambůrka převzala lucernu i oba pruty a pomohla mu vydrápat se nahoru. Když to celé zopakovali, Jablenka obratně přeskočila na prkýnko. Brambůrek se pokusil o stejně elegantní skok, ale při dopadu uklouzl a málem přepadl na druhou stranu. Nervózně se zahleděl do hluboké mísy. Na hladině se odráželo nazelenalé světlo lampičky a roztřeseně se míhalo, jak Jablenka rychlým krokem vyrazila po obvodu prkýnka.

„Bacha, ať tam nesletíš,“ upozornila ho, „odtamtud by ses už nevyškrábal.“

Když se dostali přímo naproti splachovací nádrži, posadili se a nachystali si pruty.

„Na co je budeme lovit?“ zeptal se Brambůrek.

TO JE TEDA NĚCO, POMYSLEL SI BRAMBŮREK.

„Na drobky,“ usmála se Jablenka, vytáhla z tašky plechovku a za-
třásla jí. „Sesbírala jsem je u lidí pod stolem.“

Sundala z plechovky víčko, vytáhla kuličku uhnětenou z chlebových
drobečků a opatrně ji napíchla na háček. Pak natáhla ruku s plechov-
kou k Brambůrkovi. Ten v ní odhodlaně zalovil a vyndal další umo-
lousanou hrudku. Snažil se ji propíchnout přesně jako Jablenka, ale
nedařilo se mu to. I když chleba nebyl úplně suchý, kulička se mu dro-
lila v tlapkách a vůbec ho neposlouchala. Jablenka to vydržela sledo-
vat sotva půl minuty.

„Ukaž,“ prohlásila a sama návnadu upevnila na háček. Pak už moh-
li oba spustit dlouhé vlasce skoro až na zem.

„A co mám vlastně dělat? Nikdy jsem rybenky...“

„Psst, teď buď zticha, jinak nepřijdou. Jsou hrozně plachý,“ přeru-
šila ho Jablenka.

A tak tam tiše seděli, kývali nohama a nudili se, až se najednou v jed-
nom temném rohu ozvalo tichoučké cupitání. Brambůrek nastražil
ouška, Jablenka na něj významně pohlédla a přiložila si prst na pusu.
Ze stínu se do světla lucerničky pomalu přišoural stříbřitý brouk s pro-
táhlým tělem a šesti nohama. Jednotlivé dílky jeho krunýře se při chůzi
pohybovaly, takže se lehce vlnil. Na konci ocasu měl tři delší a dvě krat-
ší štětičky, které vypadaly jako trny.

Hlavu se dvěma tenkými tykadly nesl nízko u země a zaujatě oči-
chával dlaždičky. Jablenka s Brambůrkem zadržovali dech, nehybně
svírali pruty, ale rybenka prošla kolem návnady bez povšimnutí. Za
chvilku se objevila další, o něco menší, a za pár minut už u paty zá-
chodové mísy šmejdily čtyři rybenky různých velikostí. Jedna z nich si

dokonce přičichla ke kuličce na Jablenčině háčku, ale potom zase odběhla pryč. A tak to šlo pořád dokola. Čekali dlouho, a i když Jablenka tvrdila, že rybenkolov je především cvičení v trpělivosti, Brambůrek začínal mít pocit, že je to ta největší nuda na světě. Už to vypadalo, že půjdou domů s nepořízenou, a vtom se ze tmy v rohu vynořila obrovská rybenka. Byla třikrát tak velká jako ostatní. Chvíli zkoumala spáry mezi dlaždičkami a potom se obezřetně přiblížila k Brambůrkovu háčku. Začala jemně oždibovat chlebovou kuličku. Brambůrek měl vzrušením srdce až v krku. Najednou mu došlo, že vůbec netuší, co má dělat, až se rybenka zakousne. Jenže na dlouhé úvahy neměl čas, protože rybenka zničehonic otevřela tlamu, slupla návnadu i s celým háčkem a Jablenka rozčileně zakřičela: „Honem, táhni! Táhni, ať ti nevyklouzne!“

Brambůrek sevřel prut oběma tlapkami a zatáhl, jak nejvíc dokázal. Rybenka sebou trhla, načež se začala zběsile zmítat.

„Hlavně drž prut! Já přitáhnou vlasec,“ vykřikovala Jablenka. „Páni, takovou rybenku jsem ještě neviděla. To je macek!“

Vlastní prut odhodila na záchodové prkýnko, přiskočila k Brambůrkovi, a zatímco on se snažil udržet zuřivě bojujícího brouka, točila kličkou jeho prutu, takže se vlasec zkracoval a vytahoval rybenku vzhůru.

„Paráda, to budou všichni koukat!“ pištěla nadšeně.

„Už ji neudržím!“ křičel Brambůrek, který stál na zadních a křečovitě zatínal tlapky.

„Musíš víc táhnout, už je skoro nahoře!“

„A co pak?!“ panikařil Brambůrek.

„Pak ji klepnu paličkou.“

Jablenka se jednou rukou natahovala po tašce s paličkou, když vtom to zadrnčelo a prásk!, vlasec se přetrhl. Prut se prudce uvolnil, Jablenka se klička vysmekla, Brambůrek zavrával, uklouzl a pozadu přepadl do mísy. Ozvalo se hlasité šplouchnutí a na druhé straně těžké žuchnutí, jak rybenka dopadla zpátky na podlahu. Pak se oklepala, vztekla si odfrkla a bleskově vyrazila do nejbližšího tmavého kouta. Zbytek přetrženého vlasce přitom táhla za sebou.

BRAMBŮREK ZAVRÁVORAL, UKLOUZL
A POZADU PŘEPADL DO MÍSY.

Jablenka popadla lucernu, honem si klekla na okraj prkýnka a naklonila se do mísy. Se světlem v natažené ruce se snažila dohlédnout na dno. Dole se plácal Brambůrek, hrabal nohama, prskal a polykal vodu.

„Musíš plavat!“ volala na něj.

„Já nevím jak...“ zalykal se Brambůrek.

„Prostě šlapej vodu. Hlavně se uklidni, když sebou nebudeš tak mrskat, voda tě ponese sama.“

Brambůrek tomu sice moc nevěřil, ale protože se s každým zoufalým pohybem dostával hlouběji pod hladinu, přinutil se zpomalit a rovnoměrně šlapat pod sebe. Podařilo se mu dostat k šikmé stěně mísy, zmateně po ní hrabal předníma nožkami, zatímco zadníma pořád kopal. Nakonec zjistil, že když se opravdu nebude tolik hýbat a lehne si na vodu, dokáže se pravidelným kopáním udržet na hladině.

„Vydrž! Doběhnu pro pomoc!“

Jablenka ani nečekala na odpověď, zvedla se a zmizela Brambůrkovi z dohledu. Bledé světlo lampičky se ještě chvíli mihotalo na okraji prkýnka a pak najednou zmizelo. Brambůrka obklopila tma.

Neviděl si ani na špičku nosu. Porcelánové stěny byly hladké a studené. Snažil se po nich vydrápat, ale klouzaly mu pod tlapkami, takže se sotva udržel na jednom místě. Slyšet bylo jen šplouchání zvlněné hladiny. Jedna minuta pomalu ubíhala za druhou, ale Brambůrek měl pocit, že už je v té ledové vodě celé hodiny. Zase byl sám, potmě, a navíc na dně záchodu. Udržet se na hladině ho zmáhalo víc a víc. Byl čím dál vyděšenější a do očí mu vhrkly slzy. Co když Jablenka nepřijde? pomyslel si. Vždyť se tu utopím jako myš. A pak ho napadlo něco ještě horšího. Co když se probudí někdo z lidí? Jablenka přece říkala, že se to stává. Co když se ten nejmenší půjde vyčůrat, nevšimne si mě a spláchne mě do záchodu? A co když si mě všimne? Jablenka říkala, že lidi jsou strašní. Brambůrkovi drkotaly zuby zimou a pomalu ho opouštěly síly.

5

BYDLÍ VE SPIŽCE NĚKDO JAKO JÁ?

Už se viděl utopený, spláchnutý nebo, kdoví, upečený a sněžený, když najednou na kraji záchodového prkýnka znovu zaplálo zelené světlo. Vzápětí se objevila Jablenčina hlava.

„Chytni se,“ zavolala na něj.

Hned nato Brambůrek zahlédl, jak se vysoko nad ním houpe konec tlustého provazu.

„Spusť ho až dolů,“ řekla Jablenka někomu, koho neviděl.

Lano se snášelo níž a níž, až ho měl Brambůrek přímo nad hlavou. Dychtivě ho popadl a hned ucítil, jak ho něco táhne vzhůru. Zadními tlapkami se zapřel o porcelánovou stěnu a předními pevně svíral provaz. Tak napůl vylezl, napůl se nechal vytáhnout až k okraji mísy, kde už čekala Jablenka a podávala mu ruku. Brambůrek se s funěním a hekáním vysoukal nahoru na prkýnko, kde zůstal vyčerpaně ležet.

„No tak to bylo o fous,“ prohlásil nad ním huhňavý hlas.

Brambůrek se přetočil na záda a nad sebou uviděl kulatý červený obličej. Jeho majitel na něj hleděl malýma tmavýma očkama a široce

se usmíval. Z hlavy mu rostly dlouhé rudé stonky, některé splývaly až do půlky zad, jiné, kratší, trčely vzhůru a končily malými tmavozelenými lístky. Brambůrkovi se zdálo, že má některé prameny omotané barevnou slámou nebo snad provázkem, ale v tom přitímí si nebyl jistý.

„Tohle je Řepin,“ povídá Jablenka, „bydlí hned vedle nás.“

„Ahoj,“ zahuhňal Řepin a natáhl k Brambůrkovi velkou svalnatou ruku, až po loket pokrytou dlouhými tmavočervenými chloupky. Nebo to byly kořínky?

„Ahoj,“ odpověděl Brambůrek, kterému z nosu pořád ještě tekla voda.

Chytil se Řepinovy ruky a ten mu pomohl vstát. Byl o hlavu větší než Jablenka a taky mnohem mohutnější. Pořád se spokojeně usmíval, jako by ho nic na světě nemohlo rozházet. Jablenka Brambůrkovi přehodila přes ramena velkou kostkovanou deku a Řepin zatím v klidu smotával provaz.

„Dobrá?“ zeptala se Jablenka Brambůrka provinile.

Ten si deku přitáhl blíž k tělu a snažil se tvářit statečně.

„Jo, dobrý. Škoda že nám ta rybenka upláchla.“

„Na to se vykašli, takových ještě nachytáme. Hlavně že ti nic není,“ usmála se na něj.

Pak zvedla zbylý prut a kývla na Řepina, který už si smotané lano přehodil přes rameno.